

Kamil Myszkowski

Fotoamatorstwo jako praktyka fotograficzna. Analiza pojęcia i przemian zjawiska

Na przestrzeni dziesięcioleci pojęcie fotoamatorstwa było rozumiane na różne sposoby, jego aktualizacja i wypracowanie współczesnego ujęcia możliwe jest dopiero po dokonaniu analizy występujących wcześniej znaczeń.

W pierwszej części rozprawy starałem się stworzyć ramy definicyjne. Punktem wyjścia było ujęcie historyczne i ustalenie tego, jak rozwój technologii fotograficznej wpłynął na wykształcanie się ruchu fotoamatorskiego. Kolejnym krokiem było ustalenie ogólnej definicji amatorstwa oraz zwrócenie uwagi na nieprofesjonalne uprawianie plastyki. Naturalne stało się odniesienie fotoamatorstwa do szeroko pojętej sztuki nieprofesjonalnej. Po analizie amatorskich działań należy stwierdzić, że fotoamatorstwo różni się od twórczości naiwnej. Dopiero po ustaleniu powyższych obserwacji możliwe było zdefiniowanie fotoamatorstwa i jego przejawów. Fotoamatorzy zostali przeze mnie podzieleni na początkujących oraz zaawansowanych. Najczęstszymi przejawami działań amatorskich są dokumentowanie życia rodzinnego, fotografia turystyczna oraz artystyczna.

Fotografia amatorska miała duże znaczenie w historii powojennej Polski. Z tym okresem i z socjalistycznym ustrojem politycznym wiązał się intensywny rozwój sformalizowanych struktur amatorskich. Fotoamatorzy wpisywali się w politykę kulturalną kraju, zgodnie z którą dążono do masowego udziału w centralnie sterowanych przejawach kultury i sztuki. Na rozwój ruchu amatorskiego miała także wpływ specjalistyczna prasa fotograficzna. Wynikiem opracowania historycznego oraz analizy zawartości prasy było określenie wizerunku fotoamatora właściwego dla tamtego czasu. Analizie zostały poddane trzy tytuły – „Świat Fotografii”, a także miesięczniki „Fotografia” oraz „Foto”. Każde czasopismo reprezentowało osobny okres w historii kraju i w inny sposób traktowało miłośników fotografii.

Duże znaczenie w podejściu do omawianego zagadnienia ma moje własne doświadczenie fotograficzne. W działania badawcze postanowiłem więc wpleść wątki autobiograficzne, które zostały zawarte w trzeciej części pracy. Podstawą metodologiczną były autoetnografia i praktyki badawcze oparte na sztukach wizualnych. W ostatniej części niniejszego tekstu zanalizowałem dwie wystawy fotograficzne: *Odczytywanie* (2017) oraz *Miłośnik patrzenia* (2023), w które byłem zaangażowany odpowiednio jako kurator i autor.

Druga wystawa była bezpośrednim wynikiem prac badawczych nad ruchem fotoamatorskim zawartych w niniejszej rozprawie – stała się wizualizacją i interpretacją dokonanych analiz.

Słowa kluczowe: fotografia amatorska, fotografia, historia fotografii